

Aangiftewijzer

Juist handelen bij strafbare delicten

Gerechtsdeurwaarders krijgen tijdens het uitoefenen van het ambt soms te maken met geweld of dreiging met geweld. Om bij strafbare feiten over te kunnen gaan tot succesvolle vervolging, is het belangrijk de juiste stappen te zetten. Daarvoor is kennis nodig. Bijvoorbeeld hoe je voldoende bewijs verzamelt en waar je rekening mee moet houden als je aangifte wilt doen. Met dit dossier geeft de KBvG een aantal praktische handvaten.

In dit dossier:

- ▶ Stappenplan voor het handelen bij agressie en geweld
- ▶ Toelichting meest voorkomende delicten
- ▶ Tegenaangifte

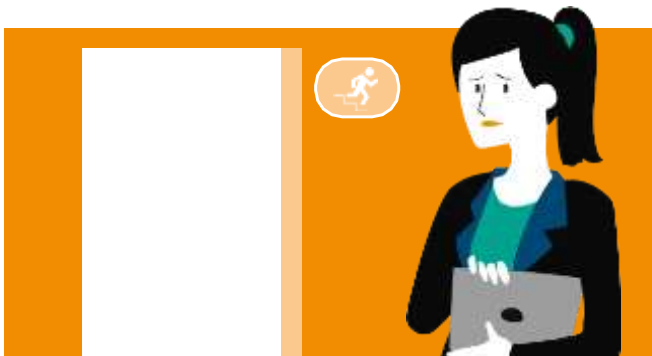
Dossiers van de KBvG

Om hun werk goed te doen, hebben gerechtsdeurwaarders kennis nodig van veel verschillende (maatschappelijke) onderwerpen. De KBvG faciliteert haar leden daarom via kennisdossiers. Deze zijn openbaar en worden gedeeld via de website van de KBvG.

Stappenplan voor het handelen bij agressie en geweld

Gerechtsdeurwaarders kunnen tijdens het uitoefenen van het ambt te maken krijgen met geweld of bedreiging. Wanneer er sprake is van bijvoorbeeld mishandeling, vernieling of een bedreiging met mishandeling, volg dan de volgende stappen:

1 Breng jezelf in veiligheid

Je eigen gezondheid en veiligheid staan altijd voorop. Neem dus geen risico. Onderzoek de mogelijkheid van (burger)assistentie en handel altijd proportioneel en met gepast en minimaal fysiek contact. Dit is ook belangrijk omdat je anders het risico op tegenaangifte loopt, zie verderop in dit dossier.

2 Bel de KBvG aangifte supportlijn

Bel direct de KBvG aangifte supportlijn bij mishandeling en ernstige bedreiging: 070 209 20 77.

De medewerker van de supportlijn bespreekt met jou of telefonische bijstand van een van de strafrechtadvocaten uit de KBvG-pool gewenst en noodzakelijk is.

Als je zelf de politie belt om aangifte te doen, dring er dan op aan dat de politie de code 'Veiligheid Publieke Taak' toepast. Hiermee krijgt de behandeling van jouw aangifte voorrang.

3 Verzamel voldoende bewijs

Bewijsgaring is cruciaal voor een snelle en succesvolle aanpak en eventuele veroordeling van de verdachte. Het uitgangspunt in het Nederlandse strafrecht is 'Unus testis nullus testis' - één getuige is géén getuige. Aanvullende verklaringen zijn daarom noodzakelijk. Hierbij kan het gaan om:

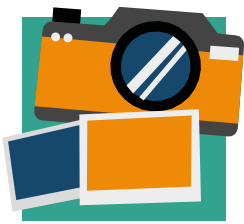
- Verklaring van de verdachte die toegeeft
- Verklaring van getuigen die bevestigen

Maak indien veilig mogelijk foto's en film of neem geluid op.

Verzamel daarnaast ook zelf zoveel mogelijk bewijs om het strafbare feit aan te tonen. Dat kan op meerdere manieren, via meerdere bronnen. Leg bijvoorbeeld direct na een mishandeling de zichtbare bewijzen goed vast op beeld. Denk aan een blauwe plek of gescheurde kleding. Vul het bewijs, indien mogelijk, aan met een verklaring van een (huis)arts. Deel dit materiaal met de politie.

Voorbeelden van bewijs zijn

Beeld:
foto's of film

Geluidsopnamen

Documenten, zoals de exploitatie die de gerechtsdeurwaarder wilde uitbrengen

Verklaring deskundige (bijvoorbeeld een arts)

Aanhouding

In het geval van op 'heterdaad' betrappen van een strafbaar feit is eenieder bevoegd de verdachte aan te houden. Dat geldt dus ook voor een gerechtsdeurwaarder tegen wie een misdrijf is gepleegd of die getuige is van een misdrijf. De aangehouden verdachte moet worden overgedragen aan een bevoegde opsporingsambtenaar (de politie).

Over heterdaad zegt artikel 128 van het Wetboek van Strafvordering:

1. Ontdekking op heterdaad heeft plaats, wanneer het strafbare feit ontdekt wordt, terwijl het begaan wordt of terstond nadat het begaan is.
2. Het geval van ontdekking op heterdaad wordt niet langer aanwezig geacht dan kort na het feit van die ontdekking.

Terstond betekent in dit geval dat er een minimale tijd verstreken is tussen het tijdstip waarop het strafbare feit is gepleegd en het moment waarop het wordt ontdekt. Lid 2 van dit artikel bekrachtigt 'terstond' nog eens extra door te benadrukken dat een ontdekking op heterdaad alleen direct na het ontdekken van het feit geldt. 'Terstond nadat' kan ook betrekking hebben op de achtervolging van de verdachte. Hierbij is het niet van belang hoe lang die achtervolging duurt, en ook niet of men de verdachte tijdens een achtervolging even kwijt raakt en daarna weer in het oog krijgt.

Toelichting meest voorkomende delicten

Tijdens het uitoefenen van het ambt krijgen gerechtsdeurwaarders het meest te maken met de volgende vier delicten:

- Mishandeling: art. 300, 301, 302 en 304 Wetboek van Strafrecht
- Bedreiging: art. 284 Wetboek van Strafrecht
- Vernieling: art. 350 Wetboek van Strafrecht
- Belediging en smaad: art. 266, 267 Wetboek van Strafrecht

De rechter bepaalt aan de hand van onderstaande elementen of er sprake is van een overtreding.

Mishandeling

- Er is sprake van opzet.
- Er zijn verwondingen, pijn of andere schade toegebracht, gericht tegen het lichaam van een persoon.

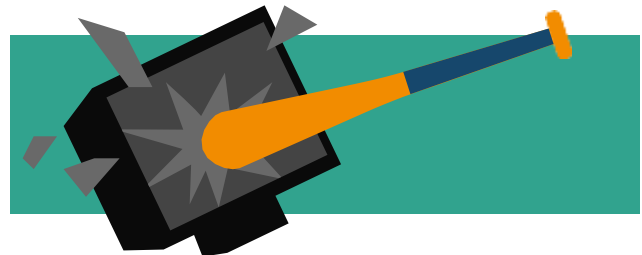
Bedreiging

- Er is sprake van (dreiging met) geweld of andere 'feitelijkheden' (zoals psychisch of fysiek overwicht).
- Een persoon wordt gedwongen iets te doen, of iets na te laten.

Vernieling

- Er is sprake van opzet en onrechtmatigheid.
- Een goed van een ander is vernield, beschadigd, onbruikbaar gemaakt of weggemaakt.

Belediging

- Er is sprake van opzet
- Het gebeurt
 - In het openbaar, mondeling, door een geschrift of afbeelding, of
 - In iemands tegenwoordigheid, mondeling of door 'feitelijkheden', of
 - Door een toegezonden of aangeboden geschrift of afbeelding.
- Er is geen sprake van smaad of smaadschrift (dat valt onder een andere strafbepaling)

Gekwalificeerde mishandeling of belediging

Als een mishandeling of belediging plaatsvindt tijdens het uitoefenen van de werkzaamheden van een ambtenaar, heeft het delict een speciale juridische status. Bovenop de andere bewezen overtredingen, is er dan sprake van zogenoemde gekwalificeerde mishandeling of belediging.

Diverse strafrechtartikelen kennen een zwaarder wegende variant als het delict een ambtenaar in functie betreft. Letterlijk geeft de wet aan: 'een ambtenaar gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening van zijn bediening'. Voor een gerechtsdeurwaarder is dit van toepassing als:

- de gerechtsdeurwaarder ambtelijke werkzaamheden uitvoerde;
- waartoe hij gerechtigd is.

Het omvat ook het uitvoeren van ambtshandelingen waartoe de gerechtsdeurwaarder opdracht geeft, volgens de daarvoor geldende regels. Bijvoorbeeld niet: een beslag leggen waartoe nog geen recht was.

Opzet of schuld

Bij opzet is er sprake van opzettelijk handelen van de dader. Bij schuld is er sprake van onopzettelijk handelen. Het is van belang om iemands intentie duidelijk aan te kunnen tonen; dit is van grote invloed op de hoogte van de uitspraak.

Tegenaangifte

Het staat de verdachte vrij om tegenaangifte te doen tegen de gerechtsdeurwaarder. Dit komt in de praktijk vaak voor om twijfel te zaaien of om een strafvermindering te bewerkstelligen. De gerechtsdeurwaarder dient zich bij een tegenaangifte, op verzoek, te melden op het politiebureau om gehoord te worden als verdachte. Dit is een standaard procedure, maar roept vaak een gevoel van verontwaardiging op.

De gerechtsdeurwaarder mag zich bij laten staan door een advocaat. Wanneer de gerechtsdeurwaarder hiervan afziet, is het verstandig om alleen het hoogstnodige te verklaren. Alles dat gezegd wordt, kan namelijk ook uit context geplaatst worden en gebruikt worden als bewijs tégen de gerechtsdeurwaarder.

Niemand, dus ook de gerechtsdeurwaarder, is verplicht om tegen zichzelf belastende verklaringen af te leggen. Iedereen mag zich beroepen op het zwijgrecht.

Alleen bij de gegronde verdenkingen van een zeer ernstig vergrijp kan op het verzoek van de Officier van Justitie, en op bevel van de rechter-commissaris, DNA-materiaal afgenomen worden. Medewerking hieraan is wettelijk verplicht.

Het afleggen van een valse verklaring is strafbaar en kan bestraft worden met een gevangenisstraf van maximaal één jaar of een geldboete van de derde categorie.

